Evliliklere sahici katkı sağlamak nasıl mümkün olur?

MEDAİM YANIK *

Evliliklere katkı sağlamanın bir yolu var mıdır? Evliliklere yönelik müdahalelerin bilim diliyle gösterilebilecek bir faydası var mı? Evlilikle ilgili eğitim programları boşanma oranlarını azaltabilir mi? Nasıl bir psikososyal müdahale programı evliliklere katkı sağlayabilir?
Batı'da 1960'lı yıllarda boşanma oranları artmaya başladığında, evliliklerin iyi gitmediği kanaati oluştuğunda, yukarıdaki sorular önce kilisede sonrasında da üniversitelerde sorulmaya başlandı. Bu sorulara verilen tepkiler üzerinden Batı'da yüzlerce ayrı örneği ile "*Evlilik Güçlendirme/*

tion and similar papers at core.ac.uk
brought to you by
provided by Ibn Haldun University Institutional

Amerika'da hem kilise hem üniversite hem de özel kurumlar tarafından bu eğitim atölyeleri yapılıyor.

Aslında benzer soru son yıllarda bizde de sorulmaya başlandı. Aile yapımızda Batı'dakine benzer eğilimlerin oluşması hatta yerleşmeye başlaması çanların bizim için de çaldığının habercisi oldu. Bizde ilk tepkiler belediyelerin, "*Evlilik Okulu/Seminerleri*" veya "*Evlilik Öncesi Eğitim Seminerleri*" üzerinden geldi. Belediyeler üzerinden gelen tepki pratik ve gerçek bir soruna, pratik ve hızlı çözümler şeklinde oldu. Ama bu programlar içerik olarak zayıf, sürekliliği olmayan, seminer düzeyinde ve teorik kaldı. Bazı üniversite bünyesindeki kişiler üzerinden olan programlar da olupbitti. Sürekliliği olan programlara ve kurumsal yapılara dönmedi. Diyanet teşkilatı konuya duyarlı olmasına rağmen, bünyesinde hem ilahiyat hem de aile/eş psikolojisi bilen kişiler olmadığı için pratiği etkileyecek söylem ve programlar oluşturamadı. Hâlbuki Batı'da kiliseler bu işin mutfağında.

O zaman aileler ve evlilikler üzerine söylem düzeyinde etkinliklerimiz varken, psikososyal düzeyde etkin müdahaleler yapabildiğimiz söylenemez. Sırf söylem üzerinden aile ve eş ilişkilerinin değişim trendine etki edemeyiz. Gerçek bir sorunla karşı karşıyayız ve daha derinlikli ve işe yarar tepkiler vermek zorundayız. O zaman şu soru anlamlı: Aile ve eş ilişkilerinin seyrine etki edebilmenin etkin yolları neler?

Aile ve eş ilişkilerine katkı sağlamanın en genelde iki düzeyi var. Birincisi, "*sosyal politikalar*" vb. unsurlarla desteklemek, aileyi destekleyen sosyal kurumlar oluşturmak, ailedeki şiddeti engelleyecek politikalar oluşturmak örnek olarak verilebilir.

Psikososyal düzeydeki müdahalelerin üç farklı şekli var. Birincisi, ailedeki sorunlar veya meselelerde kişilerin karar alma süreçlerini etkileyecek "*rehber metinler*" oluşturmak ve bunları yaygınlaştırmak. İkincisi, aile ve eş ilişkileri üzerine yüz yüze eğitimler yapmaktır. Üçüncüsü ise aile ve eş terapilerini yaygınlaştırmaktır.

Aileye psikososyal müdahalenin ikinci yolu yüz yüze yapılan, beceri kazandırmayı amaçlayan, ilgili fertlerin birlikte katıldığı atölye şeklindeki eğitimlerdir. Bu türden eğitimlere şu örnekler verilebilir: "*Doğru Eş Seçimi Eğitimi*", "*Evliliğe Hazırlık Eğitimi*", "*Evlilik Güçlendirme Eğitimi.*"

Bu eğitimlerin başarılı olabilmesi ve topluma yayılması hiç de kolay değil. Eğitim ilanı verdiğinizde hazır bekleyen kitleler yok. Ailelerin ve eşlerin tüm gün süren ve atölye şeklinde olan programlara katılma alışkanlığı yok. Bizdeki alışkanlık vaaz veya seminer şeklinde. Özellikle vakıflar konuşmacı yazar çağırarak program düzenlemek eğiliminde. Nitekim belediyelerin yaptığı programlar kısa sürede işlevsiz ve yürümez hâle gelmeye başladı.

Benim hazırladığım, evlilik güçlendirme programı örneği olan, "*Mutlu Evlilik Atölyesi*" ise henüz iki kez yapılabildi. Bu programa ancak eşli katılım mümkün. Tüm gün süren bir atölye çalışması egzersiz yapıyor. Programın kitabı, eğitim kitapçığı ve kendisine ait web sayfası var. Bu programın yürüyüp yürüyemeyeceği ise henüz belirli değil. İki ihtimal de mümkün. Ya yürümeyip yok olup gidecek ya da hem kendisi devam edecek hem de benzer programların hayat bulmasını tetikleyecek. Hep beraber göreceğiz.

---

* *İbn Haldun Üniversitesi Psikoloji Bölüm Başkanı.*